

Поезија на дијалекту – Данијела Вељковић

КОЈО СИ ТИ

Јал си мува,
ил си пчела?
Којо си ти од тај два?
Разлика је гоџа голема.
Јал на расцавтело
цвеће слиташ,
мед сладак у трмке вардиш.
Ил си сџм безвезно литкаш
зујиш, брујиш
на сви смиташ,
по галатне штроке слиташ.

безвезно – без разлога, Вардиш – чуваш, Гоџа – много, Галатне – грозне, Голема – велика, Ил – или, Јал си – Јеси ли, Којо си – шта си, Мува – мушица, Литкаш – летиш, Расцавтело – процветало, Слиташ – слећеш, Сџм – само, Смиташ – досћујеш, сметаш, Трмке – кошнице са пчелама, Штроке – прљавштине, нечистоће

СВЕ МУ МЪЛКО

Бог на човека
слободу дал.
Ал Ћавол лукав,
гоџа подмукал
сува се да му ју узне,
у железно тешко
оће да га сџпне
у дувку длибоку
душу да му зџпне.
Такој да га варди
док не одџпне.
Сџс лџсан живот
и шарену лџжу
у пропас га ока.
Ал човек ала бил,
све му мџлко
што је од Бога добил.
За криваче дуктати
он би душу продал.
Своју слободу
он би цабе дал.

Ала – аждаја, Бил – био, Варди – чува, Гоџа – много, Дал – дао, Дувка – рупа, Длибока – дубока, Добил – добио, Железо – окови од гвожђа, Зџпне – затвори, Криваче – хватање нечега с обадве шаке (за шаку дуката), Лџсан – лак, Лџжу – лаж, лагање, Мџлко – мало, Оће – хоће, Одџпне – умре, Ока

– зове, Продал – продао, Сьпне – завеже, Сьс – с, (са), Сува се – пружа се, Такој – тако, Узне – узме, Цабе – бесплатно

ЖИВ САРАЊЕН

Врзазем сам
жив сарањен.
Нит су ме опојали
ни по мен заровли.
Земљу ми сндък
несу врљили
онија што су ме саранили.
Сьлнце ми жешко заслонили,
лице да ми не греје.
Тьван облак навлекли
студен снег да ме завеје.
Наглав ми бриге наврљаше
Како да несъм жив
Сњи ме затрпаше.

врзазем – преко земље, врљили – бацили, заровали – заплакали, заслонили – заклонили, како – као, навлекли – навукли, наглав – на главу, преко главе, наврљаше – набацаше, несъм – нисам, несу – нису, нит – нису, онија – они, опојали – опевали (одржати опело), саранили – сахранили, сарањен – сахрањен, сьндък – сандук, ковчег, сьлнце – сунце, сњи – сањима или њима, студен – хладан, тьван – мрчан, таман облак

АЛЕВА ГРИВНА

Манистра ситачка, алева
на свилен коњц
ниже бела рука.
Гривну ми мати
алеву напрајила,
на ручку ми ју турила.
Овј је гривна
против зли очи,
да ми те варди
да не уванеш уроци.

---

*Мање познате речи: алева – црвена, варди – чува, гривна –
наруквица, коњц – конац, нит, ниже – низ, напрајила –
направила, овај – ова, мати – мајка, ручку – рукицу (мала
рука), турила – ставила, уванеш - ухватиш*

КОВРЖАЊЦИ

Јоште се небо не развиделило
над заспали студени Драњци,
мати меси тесто ковржањци праји'
па све пожурје да се не забаји.
Расте́за тесто меко, бело' дьлгњовсето,
собадве стране га увија и мота
ће буду ковржњци' голема' лепота.

Убави ковржањци' изнапрајила
у тепцику ји по ред сви поредила
със нов бел, вежен пешкир ји прекрила.

Уз накладен огањ да поседе, да поћуте,
док не дојде време да се тепсика тура
у жежачку релну да се тесто опече.

Опечени, със мед ји намазала,
јутром сабајле на Бьдњи' Дьн' звала:
Ајде, ајде дизајтесе шњевна дечица,
Бьдњаќ треба да се у алугу осече,
пред кућу прикај дувар да се донесе.
У алугу снежну, студену'
док ветар кроз грање голе' свири'
със башту' по мећаву' и големи' сметови одимо,
добро, право дрво' със златно лисје
растово' за Бьдњаќ да наодимо.

У дљибок снег добър' Бьдњаќ најде' башта,
па ми јасно вреву казува:
Прво се синко пред дрво' овој свећо, прекретиш
нашу веру у Бога силну да учврстиш,
уруке секирче остро, добро' да држиш.
Кад Бьдњаќ осече'ш
със црвено' вино' да га засипеш,
със жежак ковржањац да га дарује'ш,
по наслед' тъкв је код нас српски домаћини ред.

Мој башта' човек здрав, голем и гоца јак
на рамо заметну' осече'н снежљив Бьдњаќ
па низ белу' смрзнуту врвину' спретно пожури'
да дојдмо' до дом на време

уз кућни дувар Бџњаџ да се притури.
Мати изнесе ковржањци и мед.
По тој изнесе крошњу със ораси,
позм ји разврљује,
поче пијукање по ћошке да се чује,
пијучу дечица кько пилчићи граорчићи
цела кућа од весело окање одјекује.

И све по ред како Бог казује,
сва фамилија на сламу позам поседала
слави Бџњу Вечер и посно једње вечерује.

Док напоље студен ветар дува и снег бел веје
уз огњиште се жешко сва фамилија греје.

алуга- шима, вреву – причу, говор, голем – велики, гоца – много, Драњци – топоним (локални назив за село Драјинац), дизајтесе – устајте, дьн – дан, длагњовест – дугауљастог облика (дугачко), дувар – зид, жешка – врућа, занавек – заувек, забај – закасни, испрај – исправи, изнапрајила – направила, направила у већој количини, једење – јело, храна, јошет – још, казује – прича, говори, ковржањаци – мали обредни хлебчићи који се приремају у очи Бдње вчери, крошња – корпа плетена од прућа лисје – лишће, мати – мајка, накладе – запали ватру, наслед – на крају, опеche – испече, окање – позивање, узвици (граја), притури – стави поред, прикај – поред, развиделило – освануло, разврљује – разбацује, студен – хладан, сабајле – рано ујутру, сва – цела, тьг – тада, фамилија – породица, шњевна – сањива, успавана

О ПЕСНИКИЊИ

Данијела Вељковић је рођена у Нишу 28. фебруара 1975године. Завршила средњу угоститељско-туристичку школу у Нишу. Касније Академију струковних студија Лесковац - менаџмент технологије хране и гастрономије, инжењер менаџмента.

Члан међународног удружења књижевника и умјетника „Горски видици“

Пише поезију искључиво на дијалекту призренско-тимочком, (сврљишки говор), у покушају да сачува српску културну баштину.

Њене песме објављују се у електронским часописима: „Словословље“ - Даниловград (Церна Гора) часопис за културу, политику, књижевност и умјетност. „Без лимита“ - Ниш е- часопис Филозофског факултета у Нишу, „Културни правац“ – Смедеревска паланка.

Песме су објављиване у: 13. Међународном зборнику „Додири љубави“ – Књажевац (награда „Златно перо“ за најлепше песме на дијалекту), Шестом Међународном зборнику поезије „КК Прота Васа Живковић“ - Панчево. У зборнику са песничког конкурса „Чувари ћирилице“ - Бајина Башта. 11-ом Зборнику песама „Трагови на песку“ - Бечеј. „Бдење“ - Сврљиг, часопис за књижевност, уметност и културну баштину бр. 76

